

Oslo, 15. mai 1984.

Statsadvokaten i
Politimesteren i

TILTAK MOT SPREDNING AV RABIES (HUNDE- GALSKAP) OG ANDRE HUSDYRSYKDOMMER¹⁾

I. Innførselsforbud — dispensasjoner

Sunnhetsmessig er husdyrbestanden i Norge meget god. Dette skyldes de strenge kontrolltiltak som har vært iverksatt. Enhver import av levende dyr medfører en viss risiko for overføring av smittsom sykdom. For i størst mulig utstrekning å kunne eliminere denne risiko, er det fastsatt forbud mot innførsel av bl.a. levende pattedyr og fugler. Etter søknad kan det gis dispensasjon, men det vil da regelmessig bli satt som vilkår at dyret skal holdes i karantene i et nærmere bestemt tidsrom. Dispensasjoner blir gitt etter grundige vurderinger av helse-tilstanden/sykdomsforholdene i de aktuelle eksportland. Landbruksdepartementet, Veterinæravdelingen, holdes underrettet om disse forhold gjennom månedlige rapporter fra veterinærmyndighetene i storparten av de land Norge har vanlig handelsforbindelse med. Som utgangspunkt fastsettes karantenetidens lengde i samsvar med anbefalinger fra Verdens helseorganisasjon.

II. Hundehold — rabies

Økende hundehold, tiltagende flytting landene imellom, utvidede kommunikasjoner og økt reisevirksomhet har ført til stadig stigende antall søknader om dispensasjon fra forbudet om innførsel av hund. Turister tar også undertiden med seg sine hunder inn i landet i strid med gjeldende regler.

Ved innførsel av hund er det særlig sykdommen *rabies* (hundegalskap) som fryktes. Sykdommen angriper både dyr og mennesker. Den er akutt og nesten uten unntak dødelig. Smitteoverføringen skjer oftest ved at smittebærende dyr biter mennesker eller andre dyr. Sykdommen har i de senere år vist økt utbredelse og hyppighet i Europa. For tiden regner man med at det foruten Norge, bare er Finland,

¹⁾ Dette er et ajourført opptrykk av tidligere rundskriv og trykte og stensilerte meddelelser. Rundskriv nr. 2/1977 og meddelelse nr. 3/1978, nr. 2/1980 og nr. 5/1981 avløses hermed av dette rundskriv.

Sverige, Island, Storbritannia og Irland samt Australia og New Zealand som er fri for denne sykdom. Det er således bare ved grensen mot Sovjetsamveldet i nordøst vårt land har kontakt over landjorda med stat som har stasjonær rabies. Men som allerede nevnt, vil de utvidede kommunikasjoner og den økte reisevirksomhet m.v. mellom Norge og andre land, være en fare for at rabies også kan komme til vårt land.

Landbruksdepartementet har nå i flere år drevet omfattende informasjonskampanjer som har hatt til formål å styrke folks ansvarsbevissthet, med det håp at vårt land fortsatt skal kunne unngå denne uhyggelige sykdom. I den forbindelse har departementet også henvendt seg til påtalemyndigheten. Dette var en av grunnene til at det allerede i 1977 ble gitt nærmere retningslinjer om politiets og påtalemyndighetens oppgaver og ansvar på dette felt¹⁾. Særlig fra 1981 har veterinærmyndighetene også lagt opp til å nå frem med informasjon om de strenge innførselsregler blant dem som skal besøke Norge som turister.

III. Karantene

Importtillatelse for hund og katt fra rabiesinfiserte land gis i dag utelukkende på vilkår av bl.a. 4 måneders karantene på Statens karantenestasjon for dyr. Karantenetidens lengde er i samsvar med anbefaling fra Verdens helseorganisasjon.

Karantenestasjonen er nylig utbygget og for tiden er det ikke lang ventetid. Et påbudt opphold på karantenestasjonen vil, etter gjeldende takstregulativ fra 1. januar 1984, komme på ca. kr. 9 600,— for hund og ca. kr. 6 000,— for katt. Det må regnes med at takstene som hittil med jevne mellomrom vil bli regulert.

IV. Politiets og påtalemyndighetens oppgaver og ansvar

Den lange karantenetid og utgiftene med karantenering vil utvilsomt kunne friste til forsøk på ulovlig innførsel. Uvitenhet om innførselsforbudet kan også føre til at turister med egne transportmidler (biler, lystbåter) bringer med til landet sine hunder og katter m.v.

Politiet og påtalemyndigheten må være oppmerksom på disse forhold og den store samfunnsinteresse som ligger i at bestemmelsene på dette felt blir overholdt. Når det oppdages eller blir anmeldt at dyr — oftest hunder — er ulovlig innført, herunder medtatt under turistopphold, må det *omgående overveies* hvilke forføyninger som bør treffes overfor dyret og dets eier eller besitter. Ved vurderingen av hvilke tiltak som i det konkrete tilfelle bør komme på tale, vil politiet og på-

¹⁾ Rundskriv nr. 2/1977 som nå erstattes av dette rundskriv.

talemyndigheten kunne søke råd hos veterinærmyndighetene. Landbruksdepartementet har bedt *distriktsveterinærene* om på anmodning å yte slik bistand til politi- og påtalemyndighet.

1. *Politiet* (lensmannen) har visse plikter etter lov av 8. juni 1962 nr. 4 om tiltak mot dyresjukdommer (husdyrloven). Hertil kommer de tiltak politiet plikter å iverksette i forbindelse med anmeldelse og mistanke om straffbare forhold. De forskjellige oppgaver politiet er pålagt og de tiltak som må iverksettes er foruten etterforskning, f.eks. etterlysing, pågripelse, isolasjon/karantenering o.l. eller avliving av dyr. Jeg kommer ikke nærmere inn på dette da de plikter politiet for så vidt er pålagt, for en stor del er gjøremål som ligger utenfor påtalemyndighetens kompetanse.¹⁾ Jeg nøyer meg derfor med å vise til husdyrlovens § 2, annet og tredje ledd, §§ 4—6 og § 18, annet ledd.
2. *Politi og påtalemyndighet* må, når det gjelder *etterforskning* og utøvelse av *påtalesfunksjoner*, reagere raskt og med adekvat straff eller straffepåstander på mulige overtredelser. Dette vil medvirke til å opprettholde den nødvendige respekt for gjeldende lov og forskrifter. Saker hvor turister ulovlig har tatt med seg dyr under oppholdet her i riket, bør regelmessig avgjøres ved forelegg som i allefall må søkes meddelt før avreisen fra landet.²⁾
3. *Straffereaksjonene*, som ofte vil være bøter, både når det gjelder turister og andre som overtrer lov og forskrifter, må være av en slik størrelsesorden at det heller ikke rent økonomisk lønner seg å unnlate karantenering eller å spare andre pensjonsutgifter. I saker hvor det foreligger skjerpene omstendigheter, og i gjentakelses-tilfelle, bør det overveies å ta ut tiltale og legge ned påstand om fengselsstraff.
4. De sentrale veterinærmyndigheter er fortsatt interessert i å bli holdt orientert om etterforskningen i slike saker. *Alle* saker av denne art, enten de er henlagt med eller uten sanksjon, skal derfor fortsatt sendes til Landbruksdepartementet, Veterinæravdelingen, til kort gjennomsyn.

V. Straffebud og forskrifter

Etter husdyrlovens § 3 har departementet hjemmel for å treffe de tiltak og til å gi de påbud som finnes nødvendig for å forebygge, begrense eller utrydde sykdommer hos dyr. Som et ledd i dette arbeidet

¹⁾ Det vises til Justisdepartementets rundskriv av 13.9.1979 inntatt i Ktp juni 1979 s. 50 ff.

²⁾ Om en begrenset bruk av utferdigelse av forelegg etter telefonisk e.l. ordre fra kompetent påtalemyndighet, vises til referat fra Politisjefsmøtet 1983 s. 72. Se også rundskriv nr. 1/1984 pkt. III—5.

kan departementet bl.a. gi forskrifter om innførsel av dyr og dyreprodukter m.m., jfr. lovens § 8.

Overtredelser av husdyrloven og forskrifter og påbud som er gitt i medhold av loven, straffes etter § 19 dersom strengere straff ikke kommer til anvendelse. Medvirkning og forsøk er også straffbart.

Forskrifter gitt i medhold av den tidligere lov (av 14/7—1894) om foranstaltninger mot smittsomme husdyrsykdommer, er fortsatt gjeldende så langt de ikke strider mot husdyrloven av 1962, se lovens § 22. Men når det gjelder forbud mot innførsel av dyr og smitteførende gjenstander, har Landbruksdepartementet med hjemmel i husdyrlovens § 8 den 15. oktober 1982 gitt nye forskrifter. Disse forskriftene som avløser de tidligere forskrifter av 15. juni 1954 med senere endringer, trådte i kraft 15. desember 1982. Overtredelser av forskriftene straffes etter husdyrlovens § 19.¹⁾

Straffebud som er strengere og som kan komme til anvendelse i stedet for straffebudet i husdyrlovens § 19, er strl. § 156 og også strl. § 154 dersom alle vilkår for straff etter nevnte bestemmelser er oppfylt.

Magnar Flornes

Ole Petter Salen
riksadvokatfullmektig

¹⁾ Forskriftene er inntatt i Norsk Lovtidend 1. avd. 1982 side 548—552 med en senere mindre tilføyelse inntatt i N.L. 1. avd. 1983 side 590.